

Bibliografía

Estudios sobre la flora y la vegetación del macizo de Mágina

JOSEP CUATRECASAS. Treb. Mus. de Cienc. Nat. Barna., vol. XII. - 150 pàgs. de 17x24'5, amb 25 gravats, 8 làms. i un mapa. Barcelona, 1929.

Considerable interès ha desvetllat en el món científic el treball que ens ocupa, presentat per l'autor a la Universitat Central per a obtenir la investidura doctoral. Ben coneguda de tots és la tasca feta en pocs anys pel jove professor de la nostra Facultat de Farmàcia, de qui, per ésser de casa nostra, ens estalviem de fer els elogis reglamentaris.

En resum, la Memòria publicada pel Dr. CUATRECASAS és un quadre dels tipus de vegetació que ha observat a la serra de Mágina (Jaén), amb l'anàlisi qualitatiu i classificació de les sinècies. Un catàleg de les plantes recollides—prop d'un miler—completa l'estudi, fent-se, a l'ensem, la crítica de les espècies atenent el factor sociològic i el geogràfic.

A la primera part, es dediquen tres capítols (pàgs. 21-64) a l'estudi fisiogràfic, geològic i climatològic de la contrada objecte de la monografia. Segueix (pàgs. 65-222) una acurada descripció dels diferents tipus de vegetació, assenyalant-se molt especialment les característiques climàtiques del *pinetum-halepensis*, *quercetum-ilicis*, *pinetum-laricionis* i *xero-ecanthetum*. El pis interior de la vegetació (fins 1400 m) és francament xeròfit, amb *pinetum-halepensis*, *xero-quercetum* i conreus d'oliveres. El pis mitjà, entre 1400 i 1700 m, és de xerofítia també intermitja, amb el *quercetum-ilicis*, i culminant amb una formació de *Taxus baccata*. El pis superior pertany a una xerofítia de gran altitud, amb *Juniperus sabina* i *J. communis*, que constitueixen l'anomenat *xero-ecanthetum* per l'autor.

L'estudi crític de les espècies permet de treure la conclusió de què el 65 per 100 d'elles pertanyen al domini mediterrani. D'aquest 65 per 100 correspon un 18 per 100 a espècies fonamentalment ibèriques, un 9 per 100 a espècies ibero-africanes i, finalment, un 8 per 100 són exclusives de la Mediterrània occidental. Amb aquestes dades queda suficientment fixat el caràcter de la flora.

En la segona part (pàgs. 223-479) es fa l'enumeració de les plantes trobades a la serra de Mágina. Onze són les que el Dr. CUATRECASAS dona com a noves per a la ciència: *Delphinium sordidum*, *Helianthemum frigidulum*, *Xanthium intermedium*, *Jurinea fontqueri* i *Centaurea aznatinensis*, descrites totes cinc per l'autor; *Muscari giennensis* i *Conopodium polygalum*, de PAU i CUATRECASAS; *Euphorbia cuatrecasasii*, *Ligusticum cuatrecasasii*, *Campanula cuatrecasasii* i *Hieracium giennense*, de PAU. A més, hi ha tres espècies noves per a la Península: *Vicia glauca*, *Sideritis ochroleuca* i *Ophrys fuciflora*, amb altres que ho són per Andalusia. La *Sideritis ochroleuca* i la subespècie *Yvesiana* de la *Festuca rubra* són noves per a Europa.

Acaba el llibre amb l'obligat capítol dedicat a l'enumeració de les plantes que tenen aplicació farmacèutica, entre les trobades per l'autor. Una completa bibliografia (amb 135 títols) i acurat índex completen aquest llibre que ens fa esperar les seves noves valuoses publicacions.—R. C. i V.

Instructions pour le forage et le taponnement des sondages hydrologiques dans la région de Solikamsk

N. BOBKOV i N. POGRÉNOV. Publicacions del Comitè Geològic. 24 pàgs. de 15×32,5 cm, amb 4 planxes. Leningrad, 1928.

Aquest treball té interès per a nosaltres, donada la semblança que la conca potàssica catalana té amb la de Solikamsk. El treball dels autors fa referència als sondatges hidrològics, que tenen per objecte reconèixer les capes aquífères compreses tant en terrenys de sobre el jaciment potàssic, com en les capes mateixes de sal. En tot cas, cal fer l'isolament de cada capa aquífèra i evitar que l'aigua caigui a les capes subjacents. Els autors han assajat tres mètodes diferents: a) Si els terrenys impermeables són durs i parcialment fisurats i la capa aquífèra és prou potent, recomanen taponar amb argila sota la pressió d'un tap de fusta de construcció especial. - b) En el cas de terrenys inconsistents i de capa aquífèra molt potent, recomanen la injecció d'una solució espessa d'argila. - c) Si la roca impermeable és tendra i la capa aquífèra de potència insignificant, recomanen l'obturació amb argila plàstica.

Els autors estudien detingudament l'evitació d'escolaments d'aigua dolça a través de les perforacions, a nivells de sal pedra o sals patàssiques en explotació.—R. C. i V.

La escuela de Química

Prof. G. OSTWALD, versió espanyola de la 4.ª edició alemanya per Emilio M. MARTÍNEZ AMADOR. Un volum de 550 pàgs., amb 74 gravats. Barcelona, 1930. Ed. Gustau Gili.

Del punt de mira pedagògic aquesta obra pot qualificar-se d'admirable. I hom no sap pas si admirar més en ella la seva sòlida estructura pedagògica o la flexibilitat i fluïdesa del seu estil.

En forma dialogada i amena, però amb la solidesa científica que caracteritza tota la producció de l'il·lustre químic alemany, l'alumne és portat a descobrir per ell mateix les lleis fonamentals de la Química, ensems que se li inculquen les principals propietats dels cossos simples i dels compostos més importants.

La Escuela de Química, d'OSTWALD és, també, sens dubte, el llibre més avinent per a qui, no podent concórrer a cursos regulars, desitja iniciar-se en els principis fonamentals de la Química moderna. La seva lectura és tan agradable que desvetllarà entre els llegidors joves més d'una vocació vers l'estudi d'aquesta ciència.

La rapidesa amb què s'han esgotat a Alemanya quatre edicions de l'obra original, i les nombroses traduccions que de la mateixa s'han publicat en diferents països d'Europa, donen una justa idea de la utilitat que proporciona aquest llibre.

d'OSTWALD en l'ensenyament de la Química; del qual pot ben dir-se que malgrat la seva aparença modesta, contribueix a afermar el ja indiscutit prestigi de l'autor.
—C. M.

El mundo de las abejas

Eugeni EVRARD. Traducció de E. M. MARTÍNEZ AMADOR. Un volum de 400 planes, de 20×23 cm. Barcelona 1929. Ed. Gustau Gili.

L'autor descriu en aquest llibre, amb fàcil i atractiva prosa, el grandios i intel·ligentíssim treball que aconsegueixen les abelles. A mesura que les pàgines del llibre van essent fullejades, el lector és portat gairebé sense donar-se'n compte a admirar l'hermós panorama que constitueix la vida de les abelles, aprenent ensems l'engranatge de la seva organització, la més prodigiosa, potser, entre totes les que ens ofereixen la vida dels insectes. Malgrat que la finalitat de l'obra d'EVRARD no sigui l'estudi de l'explotació apícola sota un punt de mira estrictament tècnic, l'apicultor trobarà en les seves pàgines acertadíssims consells i ben especialment justes i documentades observacions relatives a les costums de les abelles i a les sorprenents particularitats de la seva organització.

L'obra està repartida en 18 capítols, que tracten les diferents fases de la vida i organització d'aquests insectes.

El senyor E. M. MARTÍNEZ AMADOR ha fet de l'obra d'E. EVRARD, una traducció justa i acurada, i al nostre entendre, creiem poder afirmar, malgrat que no coneixem l'obra en la seva llengua original, que ha seguit fidelment en tot moment, el pensament de l'autor.—C. M. B.

Per excés d'original no publiquem amb aquest número l'index del volum IV, ni l'acostumada Secció de la "Societat de Química de Catalunya". Ho donarem en el proper.

